

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»
№ 4 від 27.08.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»
№ 53 від 28.08.2025

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

**спецкурсу з підготовки тренерів-педагогів за темою:
*«НУШ: виховна місія»***

Укладач: Лузан Л.О., проректор з навчальної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

Цільова група: педагогічні працівники закладів освіти, які здійснюватимуть комплекс заходів з підвищення кваліфікації педагогічних працівників, організованих закладами післядипломної педагогічної освіти комунальної форми власності, відповідно до нових методик згідно з Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 1, ст. 22).

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна

НАПРЯМИ: підготовка тренерів-педагогів, які здійснюватимуть комплекс заходів з підвищення кваліфікації педагогічних працівників, відповідно до нових методик згідно з Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 1, ст. 22) та Державним стандартом базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) у 2025/26 навчальному році.

МЕТА: підготовка тренерів-педагогів відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 р. № 1513 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти “Нова українська школа” у 2025 році» для здійснення комплексу заходів з підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

1. Підготувати тренерів-педагогів до здійснення комплексу заходів з підвищення кваліфікації педагогічних працівників
2. Забезпечити розвиток професійних компетентностей тренерів-педагогів
 - А2. Предметно-методична
 - Д1. Здатність до навчання впродовж життя
3. Формувати вміння взаємодіяти з педагогічними працівниками під час тренінгових занять та працювати в команді.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма спецкурсу з підготовки тренерів-педагогів розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.10.2022 р. № 904 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти.

Актуальність навчальної програми спецкурсу з підготовки тренерів-педагогів за темою «**НУШ: виховна місія**» полягає в необхідності визначення шляхів впровадження Державного стандарту базової середньої освіти в НУШ та необхідності підготовки педагогічних працівників до концептуального оновлення організації освітнього процесу в II циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) щодо формування громадянських цінностей, патріотизму, толерантності та відповідальності учнів, що є ключовим завданням Нової української школи.

Освітню програму спецкурсу з підготовки тренерів-педагогів за темою **«НУШ: виховна місія»** розроблено з урахуванням положень: законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України: від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 р. № 1225 "Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», наказу Міністерства освіти і науки України від 28.08.2024 № 1223 «Про підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання), інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність учителя.

Обсяг: 10 годин (0,33 кредита).

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- для дистанційного навчання: комп'ютерна техніка та програмне забезпечення для проведення онлайн-занять, доступ до швидкісного інтернету, сайт дистанційної освіти Харківської академії неперервної освіти, навчальні матеріали.

Очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- цінностей НУШ;
- характеристик дитячої спільноти;
- основ формування громадянської активності та стійкості;
- принципів волонтерського руху в Україні як форми національної єдності, унікального історичного феномену, який став ключовим фактором у зміцненні нашої державності;

Уміння:

- будувати взаємодію взаємодію;
- вирішувати конструктивно конфлікти;
- формувати конструктивну взаємодію здобувачів освіти між собою та з дорослими;
- згуртовувати дитячий колектив;

Диспозиції (цінності, ставлення):

- розвиток рефлексивної культури, формування здатності до самоаналізу та самооцінки власного досвіду;
- створення та підтримка сприятливого для дитини середовища в закладі,

- утвердження принципу дитиноцентризму в освітньому процесі ЗЗСО.

Компетентності:

- *предметно-методична* (А2.4 здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти; А2.5 здатність формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти)
- *навчання впродовж життя* (Д1.1 здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег; Д1.3 здатність до інноваційної діяльності)

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

до освітньої програми спецкурсу з підготовки тренерів-педагогів за темою
«НУШ: виховна місія»

№ з/п	Тема	Теоретична частина: <i>інтерактивна лекція</i>	Практична частина: <i>тренінгове заняття</i>	Разом
Модуль 1. Організаційно-рефлексивний				
1.1	Особливості діяльності тренерів-педагогів щодо організації навчання вчителів з питань реалізації виховного потенціалу НУШ		1	1
1.2	Підсумки. Рефлексія. «Презентація концепції викладання обраної теми»		1	1
	Усього годин за модулем	0	2	2
Модуль 2. Виховний потенціал НУШ				
2.1	Дитяча спільнота як простір демократії	1	1	2
2.2	Громадянська відповідальність і волонтерська діяльність: український досвід	1	1	2
2.3	Код толерантності: як педагогіка партнерства допомагає зламати стереотипи	1	1	2
2.4	Мова медіа як інструмент мовних маніпуляцій та ідеологічного впливу на молодь	1	1	2
	Усього годин за модулем	4	4	8
	Разом годин за освітньою програмою спецкурсу	4	6	10

ЗМІСТ

Модуль 1. Організаційно-рефлексивний

1.1 Особливості діяльності тренерів-педагогів щодо організації навчання вчителів з питань реалізації виховного потенціалу НУШ

Це заняття передбачає ознайомлення слухачів з розкладом занять, організацією освітнього процесу, змістом та умовами проведення курсів. Ознайомлення слухачів з особливостями діяльності тренерів-педагогів щодо організації навчання вчителів з питань реалізації виховного потенціалу НУШ.

При дистанційному навчанні слухачі також знайомляться з правилами онлайн-спілкування в групі, умовою отримання сертифікатів тощо.

Проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності, з вимогами до слухачів щодо виконання Закону України “Про запобігання корупції”, Положення про академічну доброчесність, виконання Правил внутрішнього розпорядку, поведінки на онлайн-заняття.

Розв’язуються інші організаційні питання.

1.2 Підсумки. Рефлексія. «Презентація концепції викладання обраної теми»

Основне завдання навчального заняття – підбиття підсумків роботи, рефлексія діяльності слухачів, заповнення анкет зворотного зв’язку чи обговорення зауважень та пропозицій щодо покращення якості надання освітніх послуг. Підсумковий тест.

Презентація концепції викладання обраної теми на курсах підвищення кваліфікації за субвенцією для вчителів НУШ.

Модуль 2. Виховний потенціал НУШ

2.1 Дитяча спільнота як простір демократії

Ключові аспекти взаємодії дітей в дитячих спільнотах: соціальні, психологічні, педагогічні. Згуртування дитячого колективу. Комунікація, співпраця, емпатія комплекс ресурсів освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини. Стадії розвитку команди за Брюсом Такеменом. Дослідження прав людини і прав дитини. Прийняття різноманітності та емпатійне сприйняття інших. Умовні групи прав дитини. Спільне погодження правил та конструктивне розв’язання конфліктів. Етичний кодекс викладача.

Практична складова: виконання вправ «Три справи», «Правила дозволяють вирішувати конфлікти», «Я-повідомлення», «Ти-повідомлення», «Ситуація в купе», «Виглядає як..., звучить як..., відчувається як...».

2.2 Громадянська відповідальність і волонтерська діяльність: український досвід

Що таке громадянська відповідальність і чому вона є основою демократичного суспільства. Принципи та цінності громадянського суспільства (довіра, солідарність, відповідальність, толерантність, партнерство). Як цінності реалізуються в освітньому середовищі.

Вправа для вчителів: педагогічний воркшоп – скласти «ціннісну карту класу/школи», практика з учнями: створення класного «кодексу солідарності»).

Соціальна активність громадян – важливий кейс для побудови громадянського суспільства. Сутність громадянської відповідальності в умовах НУШ. Чому вона є однією з наскрізних ліній НУШ. Приклади громадянської активності в шкільному середовищі.

Волонтерство як спосіб практичної реалізації громадянської відповідальності. Історичні витоки волонтерства в Україні. Правові основи волонтерства в Україні.

Українське волонтерство: зі здобуттям незалежності до сьогодення. «Революція Гідності» як прояв цінностей: свободи, справедливості, рівності. Самоорганізація суспільства під час війни: принцип відповідальності громадян за державу; оборонна свідомість громадян; волонтерство як масовий прояв солідарності; приклади втілення цінностей: гідність і патріотизм (захист країни через допомогу армії); довіра і співпраця (координація

громадських організацій і волонтерів); відповідальність (мобілізація громадянських ініціатив).

Волонтерство, як елемент громадянської ідентичності (як цінності громадянського суспільства вкорінюються через волонтерський рух). Приклади: відчуття спільності та єдності як головного елементу ідентичності. Проблеми та майбутній розвиток волонтерського руху в Україні.

Практична складова: “Волонтерський проект у школі — потужний освітній інструмент”.

2.3 Код толерантності: як педагогіка партнерства допомагає зламати стереотипи

Толерантність як базова моральна цінність сучасного виховання. Ціннісні орієнтири як основа трудових функцій учителя.

Педагогіка партнерства: ключові принципи. Партнерська взаємодія в закладі освіти як одна з ознак внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Основні характеристики субкультури. Ключові причини виникнення субкультур. Трагування взаємодії молодіжної субкультури і «дорослого» світу. **Вправа лід-ін** «Каскад Стереотип».

Характеристика найбільш відомих субкультур. Психологічні портрети представників субкультур. Принципи педагогіки партнерства у роботі з молоддю різних субкультур.

Практична складова: рольова гра «В окулярах субкультури».

2.4 Мова медіа як інструмент мовних маніпуляцій та ідеологічного впливу на молодь

Суть понять «засоби масової інформації», засоби масової інформації, маніпуляції в медіа, ідеологія, пропаганда, агітація. **Інтерактивна гра** на перевірку розуміння основних понять «Медіаграмотність. З'єднай терміни з їх визначеннями!»

Роль ідеологічного чинника у формуванні особистості. Масмедіа і конструювання соціальної реальності.

Типові прийоми застосування медіа як зброї. Основна умова успішної маніпуляції медіа. Методи, які використовують ЗМІ для впливу на аудиторію.

Вплив ЗМІ на свідомість і поведінку громадян. Формування ціннісних орієнтацій у представників цільової аудиторії – одне із завдань, що виконують ЗМІ в процесі виховання. Методи, які використовують ЗМІ для впливу на аудиторію. Методи маніпулювання. Явище маніпуляції в масмедіа. Політика маніпулювання.

Роль ідеологічного чинника у формуванні особистості. Ідеологічні цінності, які формуються через ЗМІ. Ідеологічний вплив, його функції. Культурологічний напрям впливу (чи нейтралізації впливу) ЗМІ на формування особистості. Масмедіа і конструювання соціальної реальності. Функція ідеології в інформаційну епоху.

Невоєнні методи ведення війни з використанням масмедіа. Типові прийоми застосування медіа як зброї.

Практична складова:

Гра «Інформація чи маніпуляція?»

Мова як один із інструментів маніпуляцією нашою свідомістю. Мова як поле здійснення маніпуляції. Маніпулювання мовними засобами в ЗМІ. Мова політики. Типи символів у мові політичної пропаганди. Приклади маніпулювання суспільною свідомістю під час мовного пропагандистського впливу. Мовні засоби у війні, яку країна-агресор називає СВО. Слово – основне знаряддя боротьби за формування думок і образів у війні.

Вправа «Критично мислимо. Що змінилося?».

Новомова та евфемізми як інструменти маніпулятивної мови медіа. Причина використання новомови ЗМІ.

Мовні маніпуляції в українських телеграм-каналах.

Гра-квест «Детектор маніпуляцій v3.0. Розпізнай техніку мовної маніпуляції в українських телеграм-каналах».

Вправа «Декодуємо мову зображень».

Використання мовних засобів для формування чи руйнування ідеологічних впливів.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА МОДЕЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

2.1 Дитяча спільнота як простір демократії

Зміст навчального заняття

Структура навчального заняття	Зміст навчального заняття	Форми роботи	Інструменти
Мотиваційний початок	Вправа на знайомство, розвиток дружньої атмосфери «Три справи» (знайомство, розвиток дружньої атмосфери в дитячій спільноті). Пропонується зафіксувати на дошці три справи, які подобаються і які робите; три справи, які ви робите, але вони вам не подобаються; три справи, які ви не робите і не любите робити; три справи, які ви не робите, але хотіли б зробити.	Індивідуальна робота	Дошка Padlet
Основна частина	Ключові аспекти взаємодії дітей в дитячих спільнотах: соціальні, психологічні, педагогічні.	Мінілекція	Презентація
	«Правила дозволяють вирішувати конфлікти» (вправа на спільне вироблення правил та конструктивне розв'язання конфліктів).	Груповою робота за принципом «Літаючі плакати» (3 групи)	Дошка Padlet (шаблон Sandbox)
	Метод ефективної комунікації «Я-повідомлення», «Ти-повідомлення»	Фронтальне опитування	
	«Ситуація в купе» (вправа на прийняття різноманітності та емпатійне сприйняття інших)	Груповою робота	Google-презентація з підготовленим шаблоном

Рефлексія	Рефлексивна вправа «Виглядає як..., звучить як..., відчувається як...». Аналіз спільних досягнень у рамках навчання, та потенціалу опрацьованих вправ для впровадження в дитячому колективі	Відкритий мікрофон	
-----------	---	--------------------	--

2.2 Громадянська відповідальність і волонтерська діяльність: український досвід

Зміст навчального заняття

Структура навчального заняття	Зміст	Форма організації освітнього процесу	Інструменти
Організаційно-мотиваційний етап	Привітання та встановлення контакту зі слухачами. Повідомлення теми, мети навчального заняття. Мотиваційна вправа: Асоціації до поняття «Громадянська відповідальність» Бліцопитування Аналіз наданої інформації.	Міні-повідомлення Асоціативне осмислення поняття Індивідуальна робота (встановлення рівня обізнаності педагогів) Обмін досвідом	Mentimeter/ Чат ZOOM Google форма
Теоретико-практичний етап	Зміст мінілекції: Громадянська відповідальність – основа демократичного суспільства. Громадянська відповідальність і демократія. Волонтерство - ефективний спосіб практичної реалізації громадянської відповідальності. Інтерактив: Кейс нормативних документів.	Мінілекція з елементами інтерактиву та обговоренням	Google презентація Google папка

	Вправа: «Термінологічне лото» Зміст мінілекції: Принципи та цінності громадянського суспільства (довіра, солідарність, відповідальність, толерантність, партнерство). Соціальна активність громадян – важливий кейс для побудови громадянського суспільства. Сутність громадянської відповідальності в умовах НУШ Питання для обговорення: Які принципи та цінності громадянського суспільства реалізуються в освітньому середовищі? Чому формування громадянської відповідальності є однією з наскрізних ліній НУШ? Наведіть приклади громадянської активності в шкільному середовищі. Зміст мінілекції: Історичні витоки волонтерства в Україні. Правові основи волонтерства в Україні. Українське волонтерство: зі здобуттям незалежності до сьогодення Питання для обговорення: Чи є «революція Гідності» проявом сформованості таких цінностей, як: свобода, справедливість, рівність? Як проявилася самоорганізація суспільства під час війни?	Ознайомлення з додатковими матеріалами Мінілекція з елементами інтерактиву та обговоренням Панельна дискусія Мінілекція з елементами інтерактиву та обговоренням Інтерактивне спілкування	Wordwall Google презентація Padlet дошка Google презентація Padlet дошка
--	---	--	---

	Чи можна назвати волонтерство масовим проявом української солідарності? Наведіть приклади втілення цінностей: гідності і патріотизму; довіри і співпраці; відповідальності? Як цінності громадянського суспільства вкорінюються через волонтерський рух? Визначте поточні проблеми та майбутній розвиток волонтерського руху в Україні.		
Практичний інтерактив	Інтерактивна вправа 1. «Кейс-стаді» за темою «Аналіз волонтерського проєкту». Фонди/проєкти: «Повернись живим» «ДрукАрмія», Армія SOS» Крила Фенікса «Мирне небо» Victory Drones або ініціативи місцевої громади). Мета: навчитися аналізувати волонтерські проєкти, виявляти їхню відповідність принципам громадянської відповідальності та оцінювати ефективність. Завдання: проаналізувати за такими критеріями (планом): 1. Назва проєкту (фонду); 2. Дата створення, заснування; 3. Період створення (подія, обставина, тощо); 4. Які проблеми та виклики стояли перед проєктом? 5. Які принципи громадянського суспільства (солідарність, відповідальність, партнерство) були реалізовані? 6. Які були його результати і як вони вплинули на суспільство? 7. Як можна було б покращити цей проєкт? Інтерактивна вправа 2.	Ознайомлення з додатковими матеріалами Презентація проєктів	Google документи

2.3 Код толерантності: як педагогіка партнерства допомагає зламати стереотипи

Зміст навчального заняття

Структура навчального заняття	Зміст	Форма організації освітнього процесу	Інструменти
--	--------------	---	--------------------

Організаційно-мотиваційний етап	Привітання та встановлення контакту зі слухачами. Рефлексивна вправа (наші очікування) «Fly win» Повідомлення теми, мети навчального заняття. Мотиваційна інтерактивна вправа: «Толерантність - це...»	Мініповідомлення Асоціативне осмислення поняття	Google презентація Mentimeter
Теоретико-практичний етап	Зміст мінілекції: <i>Толерантність як базова моральна цінність сучасного виховання.</i> <i>Ціннісні орієнтири як основа трудових функцій учителя</i> <i>Культура толерантності: визначення, форми прояву. Міжкультурна толерантність — повага до представників інших культур і релігій.</i> Інтерактив: «Міф чи факт?» — інтерактивна вправа для зламу стереотипів. Учасники отримують твердження кожне з них — або міф, або факт щодо толерантності, культури, релігії, стереотипів. Рефлексія вправи: ○ <i>Яке з тверджень стало для вас несподіванкою?</i> ○ <i>Чому, на вашу думку, ці міфи поширюються?</i> ○ <i>Як це впливає на молодь у школі/громаді?</i>	Мінілекція з елементами інтерактиву та обговоренням Онлайн-опитування Обговорення	Google презентація learningapps Google документи чат

	Зміст мінілекції: <i>Партнерська взаємодія в закладі освіти як одна з ознак внутрішньої системи забезпечення якості освіти.</i> <i>Основні компоненти партнерської взаємодії</i> Зміст мінілекції: <i>Трактування взаємодії молодіжної субкультури і «дорослого» світу.</i> <i>Вправа лід-ін «Каскад Стереотип»</i> Зміст мінілекції: <i>Характеристика найбільш відомих субкультур.</i> <i>Психологічні портрети представників субкультур.</i> <i>Принципи педагогіки партнерства у роботі з молоддю різних субкультур</i>	Колективна дискусія	
Практичний етап	Інтерактивна вправа «В окулярах субкультури» Слухач обирає одну субкультуру та створює свій образ за допомогою Chat Gpt та відповідає від імені представника обраної субкультури на питання: ☐ Що для мене важливо у школі? ☐ Чого я боюся або не приймаю в поведінці вчителя? ☐ Як би я хотів(-ла), щоб до мене ставилися? ☐ Як би я реагував(-ла), якби мене не розуміли або осуджували? ☐ Як я можу виразити себе, не порушуючи шкільних правил?	Рольова гра	Google презентація
Рефлексивний етап	Рефлексивна вправа (наші результати) «Fly win»	Рефлексивна вправа	Google презентація

2.4 Мова медіа як інструмент мовних маніпуляцій та ідеологічного впливу на молодь

Зміст навчального заняття

Структура навчального заняття	Зміст навчального заняття	Форми роботи	Інструменти
Мотиваційна сесія	Інтерактивна вправа «Один крок до теми» Питання: ☐ Медіа транслюють лише достовірну інформацію? ☐ Медіа не нав'язують ставлень, а лише висвітлюють факти?	Інтерактивне опитування «Поміркуйте над питаннями та дайте на них відповідь: «Так» чи «Ні»»	Криголам у Zoom
	Як Ви розумієте поняття «засоби масової інформації»?	Евристична бесіда	Питання – відповіді-припущення
Навчальна сесія	Суть понять «засоби масової інформації», засоби масової інформації, маніпуляції в медіа, ідеологія, пропаганда, агітація.	Мінілекція	Презентація
	Закріплення	Інтерактивна гра на перевірку розуміння основних понять «Медіаграмотність. З'єднай терміни з їх визначеннями!»	Canva AI
	Методи, які використовують ЗМІ для впливу на аудиторію. Типові прийоми застосування медіа як зброї	Інтерактивна бесіда «Що є основною умовою успішної маніпуляції медіа?»	Питання – відповіді
		Мінілекція	Презентація
		Ознайомлення з додатковим матеріалом	Гугл-презентація: «Найбільш поширені маніпуляції та основні інструменти

			маніпуляцій у медіа»
	Невоєнні методи ведення війни з використанням масмедіа. Типові прийоми застосування медіа як зброї.	Мінілекція	Презентація
	Яку мету переслідує той, хто хоче маніпулювати нашою свідомістю, коли буде з нами комунікацію за допомогою текстів чи певних вчинків?	Мозковий штурм	Чат конференції / Озвучування відповідей вголос. Обговорення
	Розрізнення понять	Гра «Інформація чи маніпуляція?»	Learningapps
	Мова як один із інструментів маніпуляцією нашою свідомістю. Мова як поле здійснення маніпуляції. Маніпулювання мовними засобами в ЗМІ. Мова політики.	Мінілекція	Презентація
	Питання: ☐ Медіа формують ставлення людей до проблем, подій, людей? ☐ Чи можуть медіа вплинути на зміну ідеології?	Інтерактивне опитування «Поміркуйте над питаннями та дайте на них відповідь: «Так» чи «Ні»»	Чат конференції
	Слово – основне знаряддя боротьби за формування думок і образів у війні.	Мінілекція	Презентація
	Вправа «Критично мислимо. Що змінилося?»	Самостійна робота	Чат конференції. Пояснення наданих відповідей

	Новомова та евфемізми як інструменти маніпулятивної мови медіа. Причина використання новомови ЗМІ.	Бесіда за проблемними питаннями: ☐ Чому добре знайомі слова в умовах війни набувають нового значення? ☐ Чому ЗМІ країни-агресорки використовують таку лексику, де лунає «спецоперація» замість слова «війна», «хлопок» замість «вибух», «перегрупування» замість «відступу», «жест доброї волі» замість «втрата контролю над островом Зміїний»? ☐ Чому використовують евфемізми на позначення надзвичайних подій і негативних тенденцій? Це частина пропаганди чи щось інше? ☐ Чи варто рашистів називати орками? ☐ Чи доводилося вам чути таке поняття, як новомова, і чи знаєте його походження?	Презентація
		Мінілекція-узагальнення	Презентація

Практична сесія	Мовні маніпуляції в українських телеграм-каналах	Мінілекція	Презентація
		Гра-квест «Детектор маніпуляцій v3.0. Розпізнай техніку мовної маніпуляції в українських телеграм-каналах»	Практична робота
	Додатковий матеріал	Вправа «Декодуємо мову зображень»	Презентація, чат конференції.
Рефлексивна сесія	Висновки	☐ Що нового ви дізналися сьогодні про мовні маніпуляції в медіа? ☐ Чи мають медіа негативний ідеологічний вплив на молодь і як цього уникати? ☐ Як ви плануєте застосовувати отриману інформацію у вихованні нашого учнівства? ☐ Що вас найбільше вразило або викликало запитання?	Чат конференції

Рекомендована література

1. Дегтярьова Г.А. Роль мови медіа у формуванні та руйнуванні ідеологічних впливів на молодь Утвердження української національної ідентичності в умовах воєнного стану: стратегічні орієнтири та інноваційні практики. Збірник наукових праць. За ред. К. О. Журби, Л. В. Канішевської. Івано-Франківськ: НАІР, 2025. С. 271-276. DOI <https://doi.org/10.32405/978-617-8011-05-5-2024-394>
2. Дегтярьова Г.А. Уживання слів у невласивому значенні. Неологізми війни VS Новомова. Урок української мови. 10 клас. Електронний ресурс] / Тулбокс уроків медіаграмотності (уроки, вправи, заняття, в які інтегровані елементи медіаграмотності). АВП, 2023. URL: <https://toolbox.medialiteracy.org.ua/toolbox/uzhyvannya-sliv-u-nevlastyvomu-znachenni-neologizmy-vijny-vs-novomova/>

3. Дегтярьова Г.А. Як не стати жертвою ІІСО під час війни / Актуальні питання сучасного соціогуманітарного знання : збірник наукових доповідей : XIV Міжвузівський науково-практичний семінар, 16 лютого 2023 р., м. Харків. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2023. – Вип. 14. – 120 с. – С. 98-109.
4. Колесо емоцій. Рівень маніпулятивності українських телеграм-каналів / Надя Кельм, Юлія Дукач, Сергій Міхальков, Наталія Романишин, Олег Гебура, 2024-10-21. URL: <https://texty.org.ua/projects/113607/karusel-emosij-riven-manipulyatyvnosti-movy-ukrayinskyh-telehram-kanaliv/>
5. Медіаосвіта в огні. Методичні рекомендації для вчителів курсу «Громадянська освіта» / «Історія». Навчально-методичний посібник / Потапова В.І., Дегтярьова Г.А., Мокрогуз О.П., Желіба О.В, Ковач І.М. / за редакцією Волошенюк О.В., Іванова В.Ф., Євтушенко Р. І. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2023. 61 с. Режим доступу: <https://www.aup.com.ua/navchalno-metodichniy-posibnik-media/>
6. Стаємо сильнішими разом : методичний порадник з використання ресурсів ОДГ/ОПІ у роботі з дитячими спільнотами задля сприяння інтеграції дітей, які опинилися в умовах війни /укладачі: М. Гриньова, Д. Карпенко, О. Солнцева; за заг. ред.: Н. Г. Протасової, В. В. Полторака, Ю. О. Молчанової. — Київ, 2023. — 165 с.
7. Стаємо сильнішими разом: ініціатива заради майбутнього кожної дитини в Україні. URL: <https://www.together.decide.in.ua/>
8. Бочкор Н., Дубровська Є., Залеська О. та ін. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період: методичні рекомендації. Київ, 2018. 84 с.
9. Волонтерські організації України:
 - Victory-drones. URL: <https://www.victory-drones.com/>
 - Повернись живим. URL: <https://savelife.in.ua/>
 - Друк-армія. URL: <https://drukarmy.org.ua/ua/about-us>
 - Благодійний фонд «Мирне небо». URL: <https://www.mn.org.ua/>
10. Волківський М. А. Громадянське суспільство в Україні: особливості формування і роль у становленні держави, 2024. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/14873>
11. Громадянське суспільство в Україні. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-05/Dopov_Gromadianske_Suspilstvo_druk_01-91_51d.pdf
12. Гук О. Історико-теоретичні засади становлення й розвитку волонтерства. URL: <https://pedvisnyk.knu.ua/index.php/pedagogy/article/view/408/556>
13. Енциклопедія України в інтернеті. Братства. URL: <https://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CB%5CR%5CBrotherhoods.htm>,
http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Npifznu_2014_38_10
14. Закон України "Про волонтерську діяльність". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>
15. Концепція "Нова українська школа". URL: <https://mon.gov.ua/tag/nova-ukrainska-shkola?&tag=nova-ukrainska-shkola>

16. Любохінець Л., Бушівська Л., Мейш А. Громадянське суспільство України: проблемні аспекти та напрями розвитку, 2024. URL: <https://mdes.khmn.edu.ua/index.php/mdes/article/view/494/494>
17. Козачук М. Б. Нові види волонтерства в Україні як відповідь на виклики часу. URL: <https://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/119114/113782>
18. Про толоку, супрягу, братства. URL: <https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/01/7-2.pdf>,
<http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/3007/1/Yevseyeva.pdf>
19. Sydorenko S. V. Волонтерство як суб'єкт глобально-мережевого громадянського суспільства, 2015. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILEA=&2_S21STR=znpqgvzdia_2015_61_19
20. Череватюк В. Б., Безпальча О. О. Громадянське суспільство в Україні: етапи формування та нові громадські ініціативи, 2016. Розгляд громадянських ініціатив, волонтерських організацій та добровольчих батальйонів. URL: <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/UV/article/view/9829/12667>